

Foto: Thinkstock

13-12-2017 10:14 CET

Etikk i psykiske helsetjenester

Ansatte i helsetjenesten møter mange ulike etiske utfordringer, dette gjelder også innenfor de psykiske helsetjenestene. En etisk utfordring kan defineres som en situasjon der det er tvil, usikkerhet eller uenighet om hva som er rett eller galt, godt eller ondt.

For å være en god profesjonell utøver i de psykiske helsetjenestene, er det ikke tilstrekkelig å være faglig flink, følge lover, eller gjennomføre alle prosedyrer til punkt og prikke. Man må også kunne ta et steg tilbake og være i stand til å reflektere over hvorfor vi gjør som vi gjør, og kunne drøfte om det er bedre måter å hjelpe på, sammen med andre ansatte, pasienter

og pårørende.

Både historien og nåtiden inneholder eksempler på alvorlige overgrep mot pasienter med psykiske lidelser – utført med gode intensjoner av ansatte i helsetjenesten. I enkelte tilfeller kan psykisk lidelse føre til at pasienten blir farlig for andre eller for seg selv, og psykisk lidelse kan også frita for straff. Lovverket er i stadig endring.

Fra og med 2017 er for eksempel mangel på samtykkekompetanse blitt ett av vilkårene for bruk av tvang også i psykiske helsetjenester, og pasientenes rett til å medvirke har blitt styrket. En god anvendelse av loven krever imidlertid høy etisk bevissthet. Det gjelder ikke minst der loven overlater mye til den fagetiske skjønnsutøvelsen og i lovens gråsoner. Etikken kan også spille en rolle for å navigere litt stødigere i en tid der loven stadig endres og i det vi kan kalle «lovtomme rom».

“Fram til nå har vi ikke hatt noen norsk lærebok eller fagbok i etikk som retter oppmerksomheten spesielt mot de psykiske helsetjenestene, dette til tross for at psykiske lidelser er en viktig del av grunn-, etter- og videreutdanningen av helsepersonell ved høyskoler og universiteter.”

Reidar Pedersen og Per Nortvedt

Ideen til boken *Etikk i psykiske helsetjenester* ble til gjennom forfatternes forskning, undervisning og formidling – ute i tjenestene og i academia. Behovet for en slik bok har kanskje blitt enda større underveis: Kravene til medvirkning fra pasient og pårørende har økt, tvangsreglene er i endring, kunnskapsgrunnlaget for de psykiske helsetjenestene utfordres på nye måter, legemiddelfri behandling er blitt et myndighetskrav, og spørsmålet om hvordan tjenestene og helsepersonell bør bidra til å beskytte samfunnet mot farlige personer diskuteres heftig. Kanskje kan denne boken bidra til å bygge noen broer og ta ut noe av potensialet som ligger i ulike perspektiver og tilnærminger til psykisk lidelse – et komplekst fenomen der det fortsatt er mye vi ikke vet.

Samtidig er det bare å innrømme overfor leseren at det knapt er et eneste kapittel i denne boken som ikke har vært heftig diskutert blant forfatterne, eller der det ligger årelange kontroverser bak. Det er nok ikke mulig å skrive en bok som denne uten å provosere noen. Dersom boken kan bidra til debatt og kritisk refleksjon blant studenter, helsepersonell, brukere, pårørende, ledere, politikere eller forskere, er et viktig mål nådd

Forfatterne håper at denne boken vil gjøre det enklere for studenter, helsepersonell og andre interesserte å sette seg inn i komplekse og kontroversielle etiske utfordringer i de psykiske helsetjenestene, og å drøfte og håndtere slike utfordringer med berørte parter. Mange av spørsmålene debatteres ofte i det offentlige rom. Det sier noe om hvor viktige og vanskelige disse spørsmålene er.

Utdrag fra boken [Etikk i psykiske helsetjenester](#) av [Reidar Pedersen](#) og [Per Nortvedt](#) (red.)

Kjøp boken her

Gyldendal Akademisk er Norges ledende universitets- og høyskoleforlag. Vi dekker et vidt spekter av fagområder, og vi gir deg kompetanse for fremtiden med den mest oppdaterte faglitteraturen og de gode pedagogiske verktøyene.

Bestill presseeksemplarer [her](#).

Kontaktpersoner

Lena Winsnes Solem

Markedsansvarlig

lena.winsnes.solem@gyldendal.no

93254935